

Ναοί
Κοιμήσεως Θεοτόκου
& Αγίας Άννας
Ταΐρια Μονεμβασίας

Χορηγός έργου αποκατάστασης
Ίδρυμα Α. Γ. ΛΕΒΕΝΤΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Προστασίας Περιβάλλοντος & Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Οι δύο Ναοί στα Ταίρια

Στο εσωτερικό της χερσονήσου της Λακωνικής, σε απόσταση περίπου 15 χιλιομέτρων από το Βράχο της Μονεμβασίας, αθέατοι από τη θάλασσα, είναι χτισμένοι στην πλαγιά ενός λόφου και πάνω από μια πηγή δύο μικροί ναοί, σε επαφή μεταξύ τους, αφιερωμένοι ο ένας στην Κοίμηση της Θεοτόκου και ο άλλος στην Αγία Άννα. Στην απέναντι πλαγιά βρίσκεται το χωριό Ταίρια, με πολύ λίγους κατοίκους σήμερα, το οποίο όμως μνημονεύουν βυζαντινές πηγές και έγγραφα, ιδίως για τα πλούσια νερά και τους νερόμυλους του, που διατηρεί ως τις μέρες μας. Ο ναός

Άποψη της αποκατεστημένης αυλής

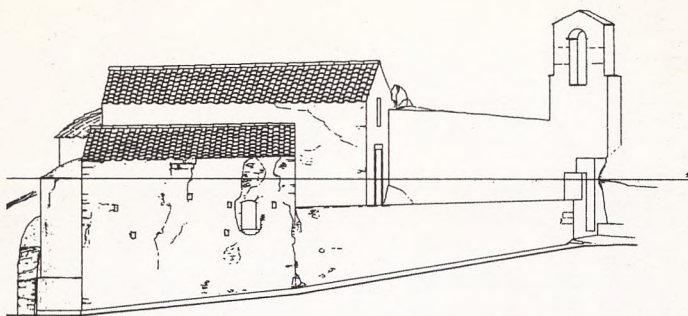
της Κοιμήσεως, που χρησιμοποιείται ως κοιμητηριακός για το χωριό, είναι ο παλαιότερος, χτισμένος αρχικά ίσως πριν από τον 10ο αιώνα, ενώ ο ναός της Αγίας Άννας πιθανόν ανήκει στον 12ο αιώνα. Στο εσωτερικό και των δύο ναών, που είναι μονόχωροι θολοσκεπείς με ένα ενισχυτικό τόξο, σώζονται αξιόλογες βυζαντινές τοιχογραφίες διαφόρων περιόδων. Στην Αγία Τράπεζα της Κοιμήσεως είναι τοποθετημένη μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα επιγραφή της ρωμαϊκής περιόδου του πρώτου αιώνα μ.Χ. ή των αρχών του δευτέρου.

Ιστορικό αποκατάστασης

Το ενδιαφέρον για την προστασία του ναού ξεκίνησε από τους κατοίκους των Ταιρίων και τον εφημέριο Στέλλιο Τσιγκούνη. Είχαν εμφανιστεί σταδιακά σημαντικές ρωγμές, ιδίως στον ναό της Αγίας Άννας, που βρίσκεται χαμηλότερα, οι θόλοι και η αψίδα του οποίου είχαν ανοίξει και είχε σχεδόν φτάσει στα όρια της κατάρρευσης. Γνωρίζοντας ότι οι αρχιτέκτονες Α. Γ. Καλλιγιάς και Χ. Α. Καλλιγά είχαν μελετήσει και αποτυπώσει το μικρό σύνολο, ζήτησαν να εκπονηθεί μελέτη αποκατάστασης. Το 2003 το Ίδρυμα Α. Γ. Λεβέντη ενέκρινε την πρόταση της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ για χρηματοδότηση του έργου. Η Διεύθυνση Αναστήλωσης του Υπουργείου Πολιτισμού ενέκρινε άμεσα τις σωστικές επεμβάσεις, που πραγματοποιήθηκαν το καλοκαίρι του 2004. Ακολούθησε η έγκριση της μελέτης αποκατάστασης και το έργο ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο του 2006.

Εργασίες αποκατάστασης

Το μνημείο, ιδιαίτερα ο ναός της Αγίας Άννας, παρουσίαζε ρωγμές στους τοίχους, τους θόλους και την αψίδα του ιερού. Οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν αφορούσαν στερέωση των θόλων, κλεί-

Σχέδιο πλάγιας όψης. Α. και Χ. Καλλιγά

σιμο των ρωγμών, αρμολόγημα, συμπλήρωση επιχρισμάτων, ανακεράμωση της στέγης με επαναχρησιμοποίηση των παλιών κεραμιδιών, αλλά και συμπλήρωση όσων υπέστησαν φθορές με επί πλέον παλιά χειροποίητα κεραμίδια, αντικατάσταση των κουφωμάτων, αντικατάσταση του νε-

Οι ναοί πριν την αποκατάσταση

ωτερικού δαπέδου στην Κοίμηση με δάπεδο από σχιστόπλακες, όπως υπήρχε παλιά, δάπεδο από σχιστόπλακες στην Αγία Άννα, σύμφωνα με τα υπολείμματα που βρέθηκαν, οργάνωση της αυλής του ναού με πλακοστρώσεις, σκαλιά, πάγκους και καγκελόπορτα, οργάνωση του χώρου της πηγής κάτω από την ανίδα του ναού με πλακοστρώσεις και πάγκους, οργάνωση της πρόσβασης στο

Σημαντικές τοιχογραφίες στο εσωτερικό του ναού

Οι ναοί και η αυλή τους μετά την αποκατάσταση

πίσω μέρος, το νότιο του ναού, με σκαλιά, οργάνωση του εξωτερικού χώρου των προσβάσεων και της στάθμευσης.

Με την αποκατάσταση ο ναός θα συνεχίσει να χρησιμοποιείται από τους κατοίκους του χωριού για τις ανάγκες τους, με κορύφωμα το ετήσιο ειδυλλιακό πανηγύρι που γίνεται κάθε χρόνο στις 23 Αυγούστου, κατά τον εορτασμό της «Απόδοσης της Κοιμήσεως», αλλιώς «τα Εννιάμερα της Παναγίας».

Είναι συγκινητική η απήχηση που είχαν και συνεχίζουν να έχουν τα έργα αποκατάστασης σε ολόκληρη την περιοχή της Μονεμβασίας, πώς έχει συνειδητοποιηθεί η σημασία των βυζαντινών μνημείων και η ανάγκη σωστής και εξειδικευμένης φροντίδας γι' αυτά.

Συντελεστές του έργου

Το έργο αποκατάστασης έγινε με την εποπτεία της 5^{ης} Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων του ΥΠΠΟ, τη χρηματοδότηση του Ιδρύματος Α. Γ. Λεβέντη, τη μέριμνα και τον συντονισμό του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ. Τη μελέτη αποκατάστασης και την επίβλεψη του έργου έκαναν αφιλοκεδώς οι αρχιτέκτονες Αλέξανδρος Γ. Καλλιγιάς και Χάρις Α. Καλλιγά. Η εκτέλεση των οικοδομικών εργασιών πραγματοποιήθηκε από το συνεργείο του Γιάννη Χαραμή που εργάζεται στο Κάστρο της Μονεμβασίας. Τα ξυλουργικά από τον Γιάννη Γκιτσιλιτση από τη Μεταμόρφωση, τα ηλεκτρολογικά από τον Τάκη Αρτινιό από τα Ταίρια.

ΙΔΡΥΜΑ Α. Γ. ΛΕΒΕΝΤΗ

Το Ίδρυμα Α. Γ. Λεβέντη είναι ένα πολιτιστικό ίδρυμα που ιδρύθηκε το 1979, ένα χρόνο μετά το θάνατο του επιφανούς Κύπριου επιχειρηματία και πατριώτη Αναστασίου Γ. Λεβέντη, σύμφωνα με τη βούληση και τις προσδοκίες του. Κύριος σκοπός του είναι η διατήρηση και η προβολή της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς, ο οποίος επιδιώκεται με τη χρηματοδότηση, στην Ελλάδα, την Κύπρο και αλλού, προγραμμάτων αρχαιολογικών ανασκαφών, αναστηλώσεων και αποκαταστάσεων ιστορικών μνημείων και χώρων της αρχαιότητας, εκδόσεων καλλιτεχνικού, ιστορικού και αρχαιολογικού περιεχομένου, με την υποστήριξη εκπαιδευτικών και ερευνητικών προγραμμάτων. Το Ίδρυμα Α. Γ. Λεβέντη χορηγεί 300 περίπου υποτροφίες το χρόνο σε μεταπτυχιακούς φοιτητές όλων των κλάδων και τα τελευταία έξι χρόνια στηρίζει και τον αθλητισμό με την παροχή υποτροφιών σε νέους αθλητές. Παράλληλα δραστηριοποιείται, με ιδιαίτερη ευαι-

σθησία σε προγράμματα για το περιβάλλον και την προστασία του. Σημαντική είναι η συμβολή του στην ιατρική και την επιστημονική έρευνα καθώς και το φιλανθρωπικό του έργο, στην Ελλάδα την Κύπρο και τη Νιγηρία, όπου ο ιδρυτής του εργάστηκε και έζησε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του.

Ο ναός κατά την αποκατάσταση

ΙΔΡΥΜΑ Α. Γ. ΛΕΒΕΝΤΗ

Φραγκοκλησιάς 9, 15125 Μαρούσι
Τηλ.: 210 6165 232 • Φαξ: 210 6165 233

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ αγωνίζεται από το 1972 για την προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Οι κυριότεροι στόχοι της είναι η διαμόρφωση περιβαλλοντικής πολιτικής, η διάσωση βιοτόπων και τοπίων φυσικής ομορφιάς, η διάσωση μνημείων, παραδοσιακών οικισμών και ιστορικών τόπων, η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης. Το ειδικό Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς καταβάλλει προσπάθειες για την προστασία και την ανάδειξη του ελληνικού μνημειακού πλούτου. Οι κύριες δραστηριότητές του είναι παρεμβάσεις για τη διάσωση μνημείων ή ιστορικών οικισμών, η εξεύρεση χορηγιών για αναστηλώσεις τις οποίες επιβλέπει, η διοργάνωση συνεδρίων, σεμιναρίων, μαθημάτων, η παροχή υποτροφιών κ.ά.

Εάν σε νοιάζει πραγματικά

η διάσωση της φύσης και της πολιτιστικής μας
κληρονομιάς **γίνε:**

Φίλος: € 20

(φοιτητές και μαθητές: € 10)

Υποστηρικτής: € 50

Εθελοντής

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Προστασίας Περιβάλλοντος & Πολιτιστικής Κληρονομιάς